

1. čtení Lk 1,26-45

Lk 1,46-55

Slyšeli jsme ta krásná Mariina slova, taky jsme je před chvílí zpívali v té písni „Má duše Boha velebí“. A určitě jste je mockrát slyšeli v nějaké zhudebněné formě. Je to ten známý Magnificat. Ale co to vlastně je? Je to modlitba. A tak jsem trochu v rozpacích, že mám teď něco říkat o modlitbě. Modlitba, to je přece něco mezi člověkem a Bohem. Jak k tomu máme přistupovat? Jak do toho můžeme vstupovat? Máme na to vůbec právo? Neměli bychom spíš zmlknout a modlit se? To není špatný nápad. Jestli toho jste schopni, klidně teď zapomeňte, že jste na bohoslužbách, dělejte, že tu nejsem a nemluvím a klidně se modlete. Já budu mluvit trochu potíšeji, abych Vás nerušil. Vy, ostatní, kteří se zrovna nechcete modlit, poslouvejte.

Máme tedy před sebou modlitbu. A ne jen tak ledajakou. Je to modlitba panny Marie, té, kterou blahoslaví všechna pokolení. Navíc, jak už jsem říkal, je to známý a mnohokrát opakovaný text. Zkusme se ale chvíli oprostít od těch velikých věcí, které o tom víme, a podívejme se na to jakoby nezasvěceně. Modlí se Marie. Ta asi patnáctiletá holka bez vzdělání. Navíc to ani není její vlastní modlitba. Spíš parafráze mnohem starší a tehdy známé modlitby, kterou pronesla jakási Chana. Můžete si ji přečíst v Bibli, v 1. Knize Samuelově. Tehdy ji pronesla žena, která nemohla mít děti a moc ji to trápilo a Pán Bůh ji nakonec dítě dopřál. Tohle tady Marie trochu opakuje, trochu si přivlastňuje, trochu parafrázuje. A jestli to není svatokrádež, rád bych Vám něco o té modlitbě řekl. Co mě u ní napadá. Totiž, je to hloupost. To, co tady Marie říká, jsou krásná slova, ale jsou trochu mimo. Říká: Od této chvíle budou mne blahoslavít všechna pokolení. Neblahoslaví. Někteří ano, většina ne. A dále: Rozptýlil ty, co v srdci smýšlejí pyšně. Možná, že ano, ale oni se zase dali dohromady a je jich pořád víc než dost. Vladaře svrhl s trůnu a ponížené povýšil. To se za Mariina života opravdu nestalo. A jestli ano, jiní vladaři se na ty trůny vrátili a bylo to horší než předtím. Ponížených máme kolem sebe i mezi sebou pořád dost. Hladové nasýtil a bohaté poslal pryč s prázdnou. Ano, Ježíš za svého života, jak to čteme v Bibli, opravdu několikrát nasýtil hodně hladových. Sám ale říkal, že hladové máme mezi sebou stále. A bohatí? Možná, že je poslal pryč s prázdnou, jenže jejich bohatství jim na jídlo stačí. A nakonec, že se ujal svého služebníka Izrele, pamětliv svého milosrdenství. Izrael, nebo Judské království, bylo pár let po té Římany rozmetáno, chrám spálen, Židé vyhnáni na všechny strany do celého světa. To, co tu říkám, možná zní příliš jako skeptický pohled. Mám ale strach, že realita je ještě o něco horší. Takže, milá Marie, moc hezky ses modlila, ale nebylo to přece jenom předčasné vzplanutí citů jedné patnáctileté holky, které jakýsi Gabriel řekl, že porodí mesiáše? Určitě to bylo vzplanutí citů. A ta slova té její modlitby vskutku neodpovídají historické realitě, jak nám ji dosvědčují historikové. Byla to tedy hloupost?

Viděno pouze lidskýma očima, ano, byla to hloupost. Jako je hloupost celá Bible. My ale nejsme odkázáni jenom na ty lidské oči. Pokud ano, jsme nejen hlupáci, ale jak říká apoštol Pavel, jsme největší ubožáci ze všech lidí. Zkusme se tedy na tu Mariinu promluvu, na tu její modlitbu podívat jinak. Ano, Marii tehdy bylo nejspíš něco kolem patnácti a ta modlitba je velmi citová. Ale copak je na tom něco špatně? Nemůže snad člověk v patnácti letech prožít Boží blízkost? A pokud ano, a pokud o ní zkouší nějak mluvit, copak to jde bez citového zaujetí? Nevím o tom, že by někdo po setkání s Bohem o tom napsal vědeckou publikaci. Vždycky je to spíš modlitba, báseň nebo píseň. Nebo třeba obraz. Zkuste si sami vzpomenout na vaše setkání s Bohem. Možná jich nebylo moc. Nejspíš to byly jen okamžiky, v pravdě oka-mžiky. Takové ty chvílky, kdy člověk ví, že Bůh ho má rád, že ho neopustí, že všechny ty průšvihy a problémy jsou v jeho rukách, že to dobře dopadne, ať to dopadne jakkoli. Asi jste o tom nikomu neříkali. Ono se to moc v těch našich slušných církvích nedělá, škoda. Ale kdybyste to přece jen chtěli někomu sdělit, jak byste to řekli? A když člověka takovýto oka-mžik vede k modlitbě, jak ta modlitba vypadá? Ty moje se nejvíc podobají asi tomu Mariinu chvalozpěvu. Najednou chápu a vyznávám, že ač to tak nevypadá, Bůh je silný a mocný, dělá zázraky a pyšné vladaře posílá do kytek. Dává povstat ubožákovi a zničenému dodává naději.

Nejlíp to jde asi připodobnit k zamilovaným. K tomu oka-mžiku, kdy spolu ti dva sedí, koukají nebo si dávají pusy, možná něco říkají a je jedno co, nebo spíš mlčí. A minulost dává smysl, protože je dovedla k sobě, přítomnost je tady, je skutečná a důležitá, budoucnost najednou nenahání strach. Je tohle lež? Jsou všichni zamilovaní lháři? Je to hloupost? To může říci jen člověk, který to nezažil. Nebo který na to zapomněl.

Ta Mariina slova jsou modlitba. Ta opravdová modlitba. Ta, při které člověk jenom neříká slova do prázdna kolem, ale kdy ví, že ten druhý, Bůh, poslouchá. Pravá modlitba je setkání. To zní moc hezky, že? Taky byste rádi věděli, jak tohle setkání dosáhnout? Jak to udělat, aby ta vaše modlitba nebyla jen slova do prázdna? Já bych to taky rád věděl. To by se to pak modlilo. A tak si můžete koupit nějakou knížku, ve které je návod, jak se opravdu modlit. Můžete to zkusit, ráno vstát o dvě hodiny dřív nebo večer jít spát o dvě hodiny později a modlit se. Můžete využít zkušeností stovky generací mnichů a mystiků. A třeba se něco stane a třeba ne. Kdo ví? Nestojí to za pokus?

Jeden starý pán, kterého si velice vážím, jednou povídal právě o modlitbě. Bylo to takové setkání, kde měl on, jakožto 83letý pán, jezuita, který navíc prožil skoro padesát let v Japonsku, říci něco o modlitbě. Nejdříve se nás zeptal, co je pro nás modlitba. A lidé říkali svoje názory. Několik lidí řeklo, že modlitba je rozhovor. Mně u toho napadlo, že asi ano, že by to bylo pěkné, akorát já mám většinou pocit, že jestli je to rozhovor, měli by něco říkat oba dva. Bůh ale většinou nic neříká. A ten pán, jmenuje se Ludvík Armbruster, pak řekl ten svůj pohled. Totiž, že to všechno, co při modlitbě děláme my, slova, pokleknutí, ticho, prosby, děkování... to všechno jsou takové nějaké metody. Jsou to naše způsoby, jak se modlit. Některé užitečné, některé míň. Ale ta skutečná modlitba, ta nezáleží na nás. To je totiž zázrak. Setkání s Bohem nezáleží na nás ale na něm. Můžeme se na to setkání připravovat, dávat mu čas. To všechno můžeme a je dobře, když to děláme. Ale to samotné setkání je dar. Nezasloužený. Marie si ho taky nijak nezasloužila. Nebyla přesvatá a přeskvělá. Věřím, že to byla obyčejná, možná hezká, holka. Protože pokud ne, pokud to její setkání s Bohem záviselo na jejich kvalitách, máme my ostatní asi smůlu.

Možná to zní příliš mysticky, nevím. Ale modlitba, to je, alespoň pro mě, zázrak mezi člověkem a Bohem. Člověk pak najednou zjistí, že ta Mariina slova nejsou hloupá. Že jsou pravdivější než sebelepší historické popisy. Jen, bohužel, někdo, komu nebyly otevřeny dveře víry, nás v tomhle nepochopí. Není to něco, co bychom mohli sdílet s našimi nevěřícími přáteli. Je to holt něco mezi nebem a zemí, mezi námi a Bohem.

Pane Bože, prosíme, setkávej se s námi. Přicházej za námi, i když nejsme připraveni, i když nejsme svatí ani dokonalí, i když nemáme čas. Přicházej k nám a dávej nám poznat, že to, co nás ničí a podráždí nám nohy, není silnější než Ty. Pane Bože, dávej nám sílu a odvahu Ti věřit. I všemu navzdory.

Amen